

Safe System -lähestymistapa Väyläverkolla

4.9.2025

Maija Rekola

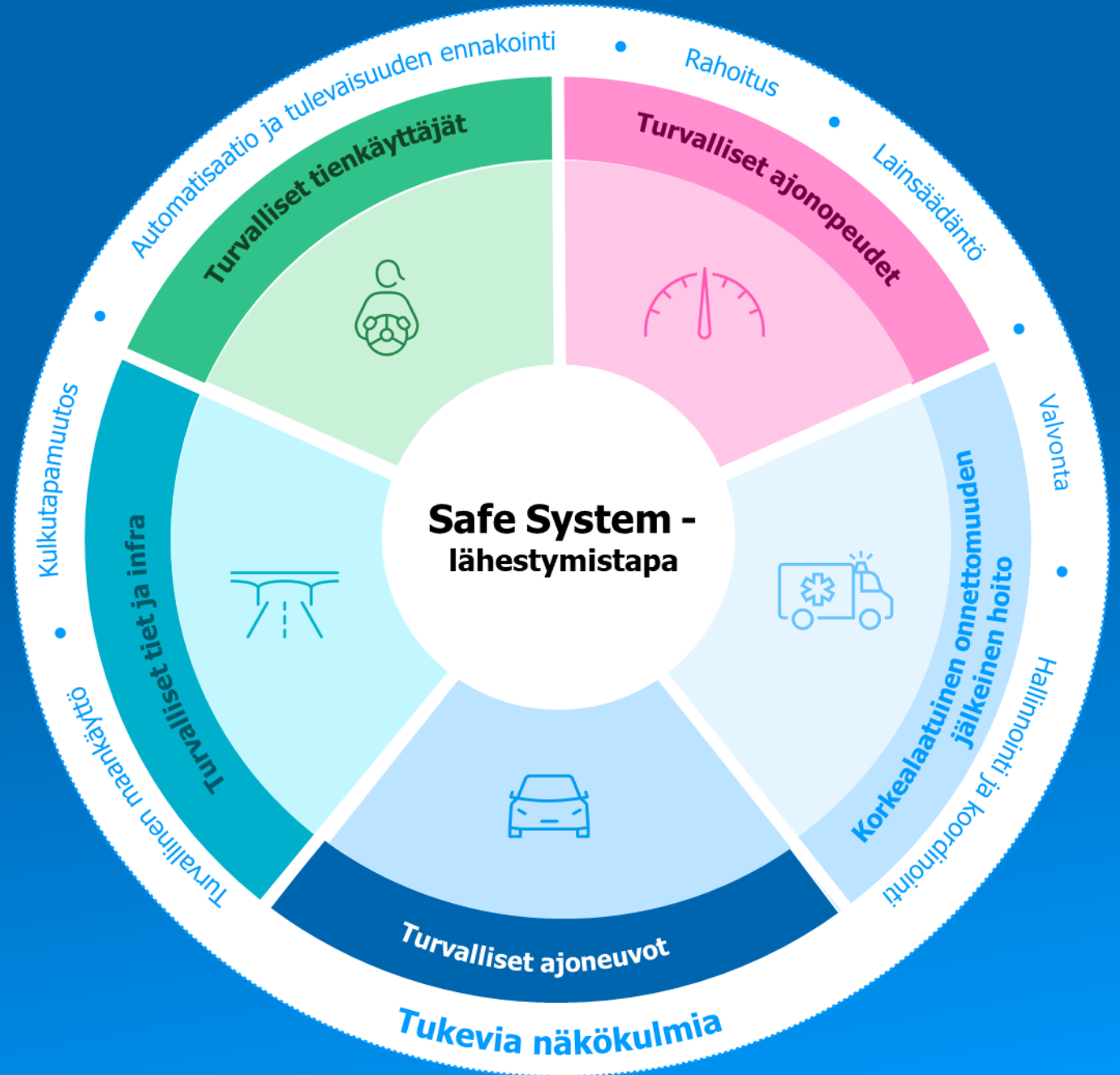

Väylävirasto
Trafikledsverket

Esityksen sisältö

- Taustaa
- Nostoja safe system Väylävirastossa- selvityksestä
- Mihin voimme vaikuttaa?

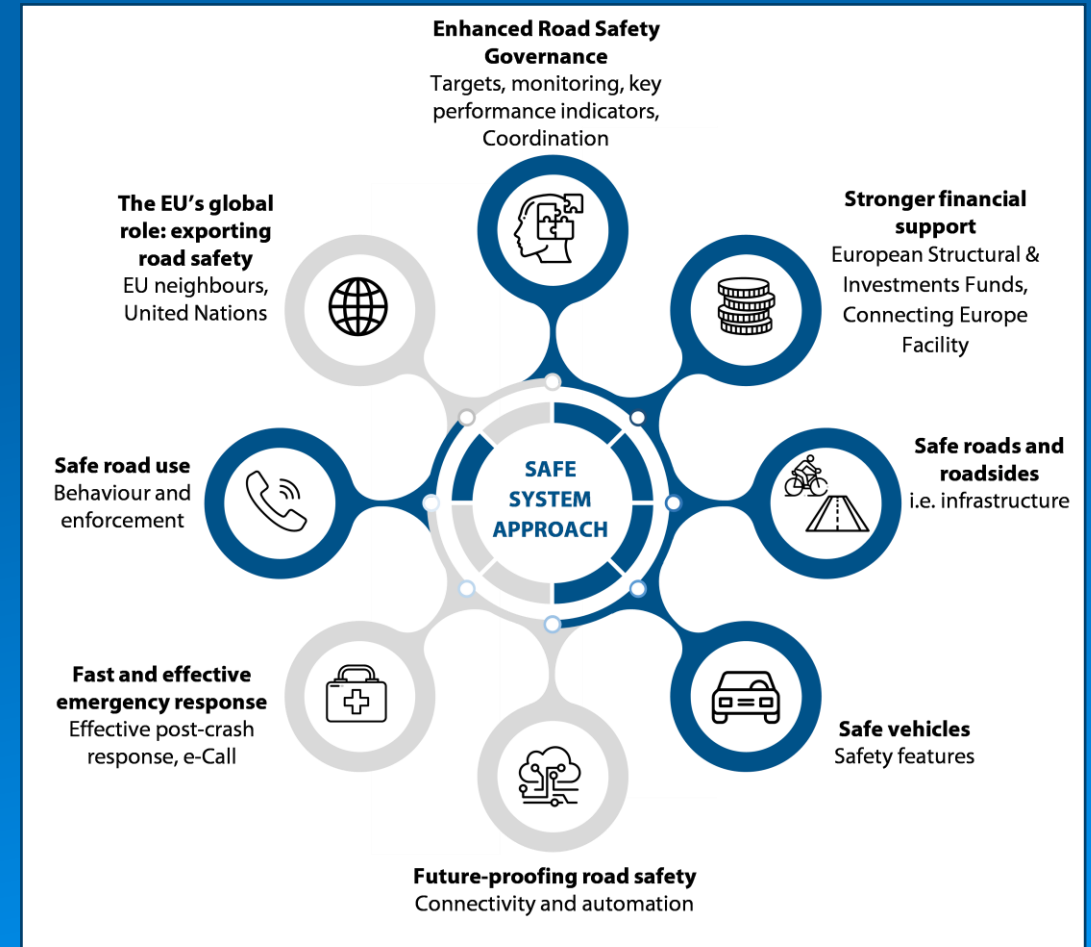
Nollavisio ja safe system lähestymistapa taustaa

- Nollavisio otettiin käyttöön Ruotsissa 90-luvulla
- Sen lähtökohtana on, että ihmishenki ja terveys ovat tärkeimpiä liikenteessä, eivätkä kuolemat ja vakavat loukkaantumiset ole hyväksyttäviä.
- 2000- luvulla Safe system lähestymistapa on muotoutunut eri maissa yhdistäen mm. nollavision ja Hollantilaisen Sustainable safety- lähestymistavan sisältöjä.
 - Esimerkiksi Uusi-Seelanti ja Australia ovat tehneet lähestymistavasta
- Globaalisti safe system ja nollavisio on nousseet esiin useissa eri linjauksissa ja strategioissa mm. YK:n liikenneturvallisuusstrategiassa vuosille 2011-2020 .

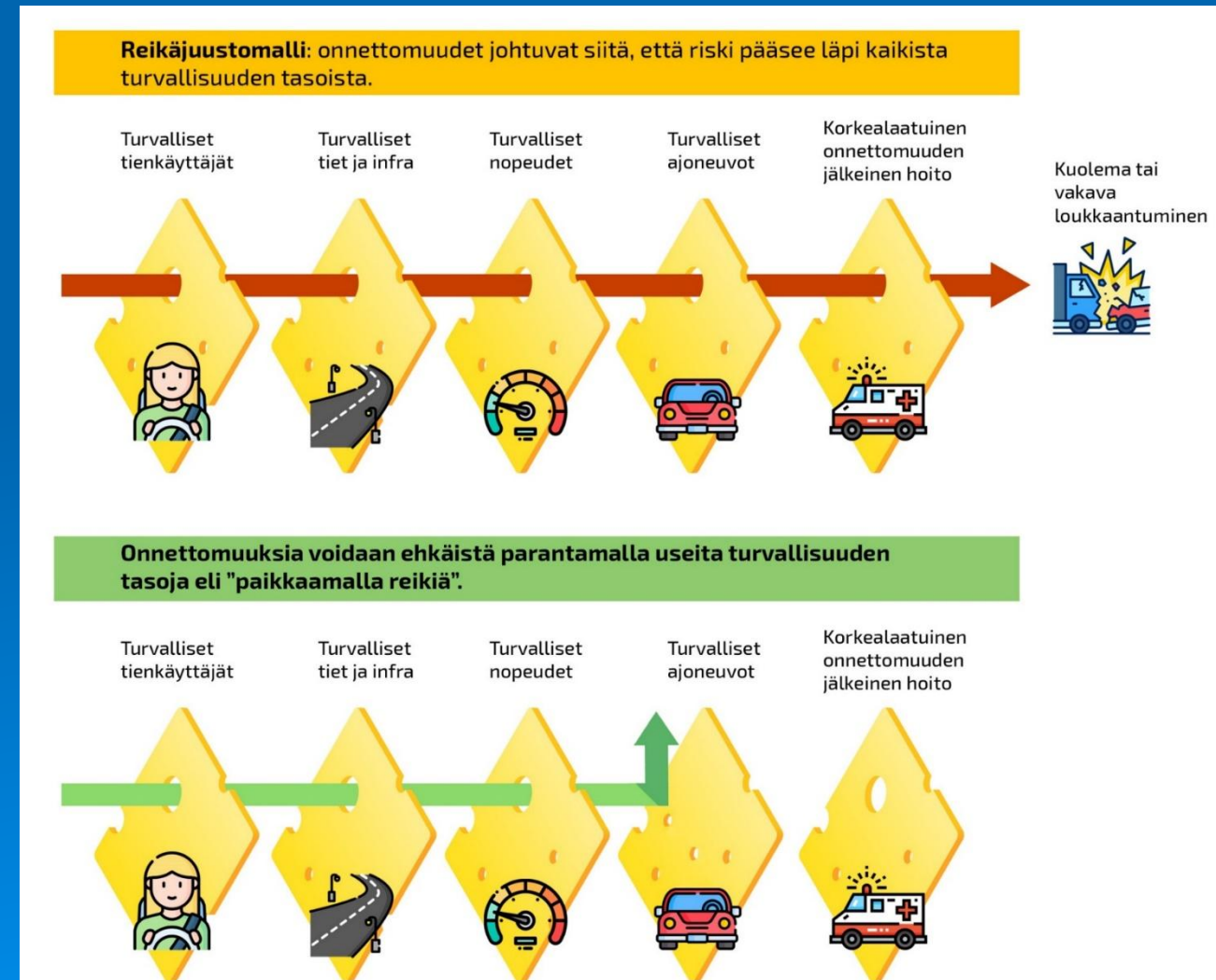
Nollavisioista Safe system lähestymistapaan EU:ssa ja Suomessa

- Euroopan Unionin tavoitteena on, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä vuonna 2050. Safe system lähestymistapa on nostettu keskeiseksi ”työkaluksi” nollavision saavuttamisessa.
 - Mm. Tieturvallisuusdirektiivi ja seurantaindikaattorit, suojattomien tienkäyttäjien turvaaminen
- Suomessa Safe system- lähestymistapa on nostettu esiin mm. valmisteilla olevan Liikenne 12- suunnitelman luonnoksessa, jossa turvallisuus on nostettu yhdeksi suunnitelman päätavoitteista.
 - Luonnoksessa mainitaan mm. seuraavaa: ”Liikenneturvallisuutta parannetaan kaikissa liikennemuodoissa kokonaisvaltaisesti niin kutsutun Safe System -lähestymistavan mukaisesti.”
- Varsinaista päätöstä Safe system lähestymistavan laajemmasta jalkauttamisesta ei kuitenkaan vielä ole.
- Valtakunnallisen liikenneturvallisuusstrategian päivitys on alkamassa

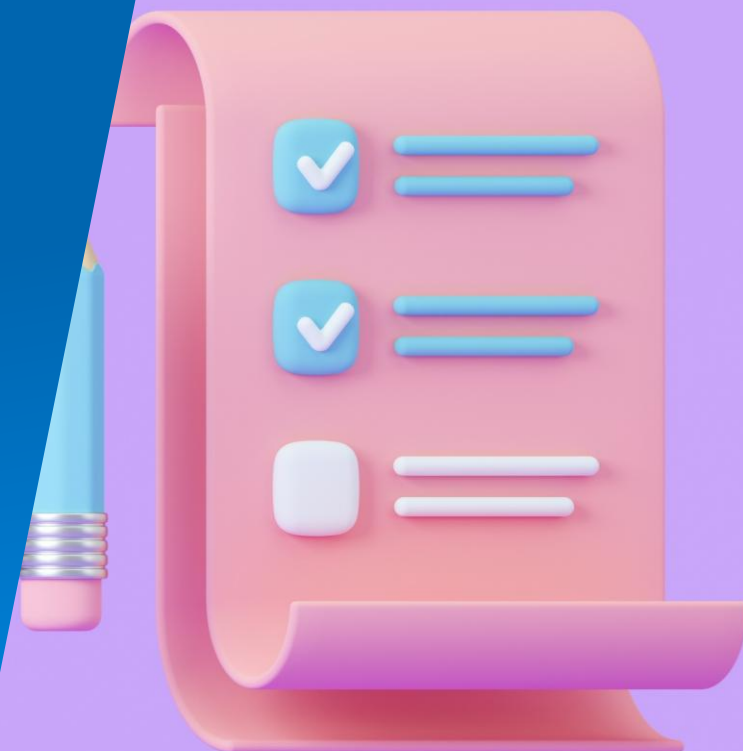
Safe System -lähestymistapa

- Safe System on työkalu nollavision saavuttamisessa
- Sillä tarkoitetaan turvallisuuden huomioimista järjestelmätasolla kaikessa toiminnassa yhteisen päämäärän eteen.
- Safe System -lähestymistavan tavoitteena on anteeksiantava liikennejärjestelmä, joka perustuu viiteen lähtökohtaan:
 - Kuolemat ja vakavat loukkaantumiset eivät ole hyväksyttäviä
 - Ihmiset ovat haavoittuvia
 - Ihmiset tekevät virheitä ja huonoja päätöksiä
 - Vastuu on jaettu
 - Liikenneturvallisuustyön pitää olla proaktiivista ja monikerroksista
- Lähtökohtana Safe system lähestymistavassa ovat liikenneturvallisuuden peruspilarit

Mitä safe system muuttaa?

- Anteeksiantavuus ja osapuolten jaettu vastuu:
 - Inhimillisiä virheitä tai virhearviointeja ei voida täysin poistaa, joten kaikkia muita keinoja pitää hyödyntää vakavien seurausten välttämiseksi.
 - Vastuu turallisesta liikkumisesta ei ole vain tienkäyttäjällä, vaan myös sen suunnittelijalla, kunnossapitäjällä ja liikenteen valvojalla
- Liikenneturvallisuutta parannetaan ennakoivasti ja järjestelmätasolla tunnistuen ja minimoiden riskejä.
- Liikenneturvallisuuden parantaminen tehdään perustuen laajaan tietopohjaan ja tutkimuksiin
- Ihmisten haavoittuvuuden hyväksyminen
 - Huomiointi Mm. infra ja nopeudet
- Selkeä jaottelu vaikuttaviin peruspilareihin, joiden avulla toiminnan kohdentaminen on selkeää ja ymmärrettävää:
 - Tienkäyttäjät, tiet ja infra, ajoneuvot, ajonopeudet ja onnettomuuden jälkeinen hoito koskettavat useita tahoja ja niiden välistä yhteistyötä tarvitaan

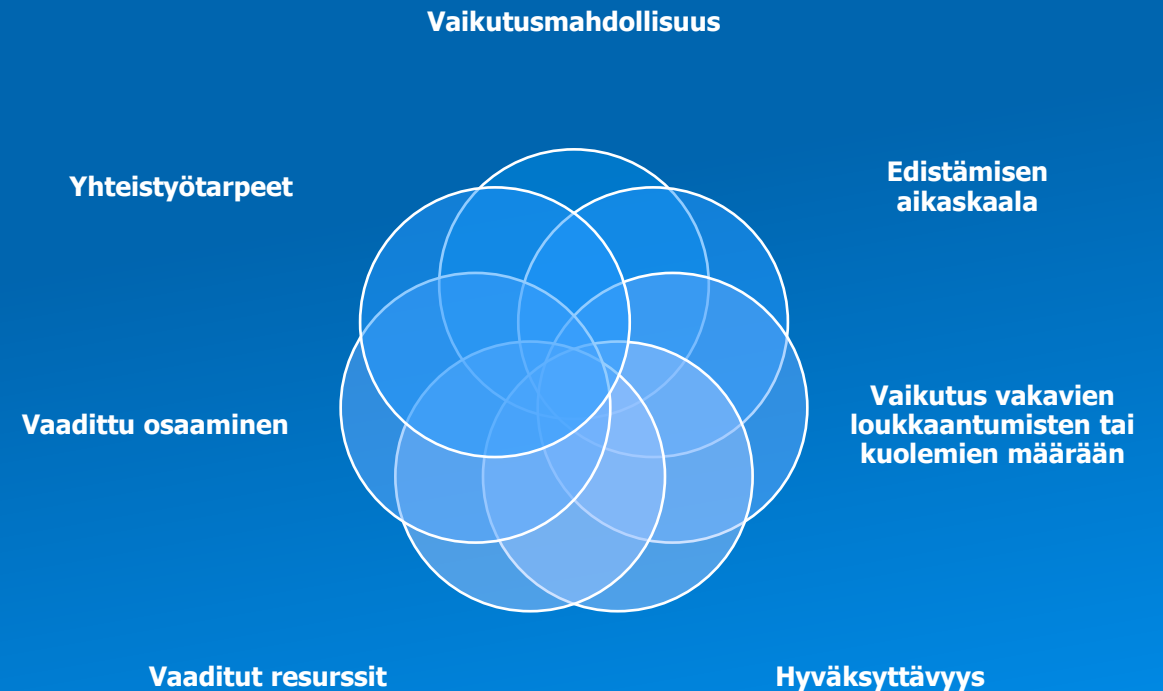

Nostoja Safe System Väylävirastossa- selvityksestä

Selvityksen sisältö

- Selvityksessä tunnistettiin, mitä Safe System -lähestymistapa tarkoittaa Väyläviraston toimintakentässä ja miten lähestymistapa voidaan sisällyttää nykyistä selkeämmin ja kattavammin Väyläviraston tehtäviin ja toimintaan.
- Kehittämismahdollisuuksia analysoitiin systeemikartoituksen keinoin sekä laatimalla synteesi eli yhdistelmä eri aineistojen ja näkökulmien tarjoamista tiedoista.
- **Erityisesti peruspilarit Turvalliset tiet ja infra sekä Turvalliset ajonopeudet ovat sellaisia, joihin Väylävirasto voi toiminnallaan vaikuttaa.**
- Työssä laadittiin myös toimintamallikortit jatkokeskustelujen pohjaksi

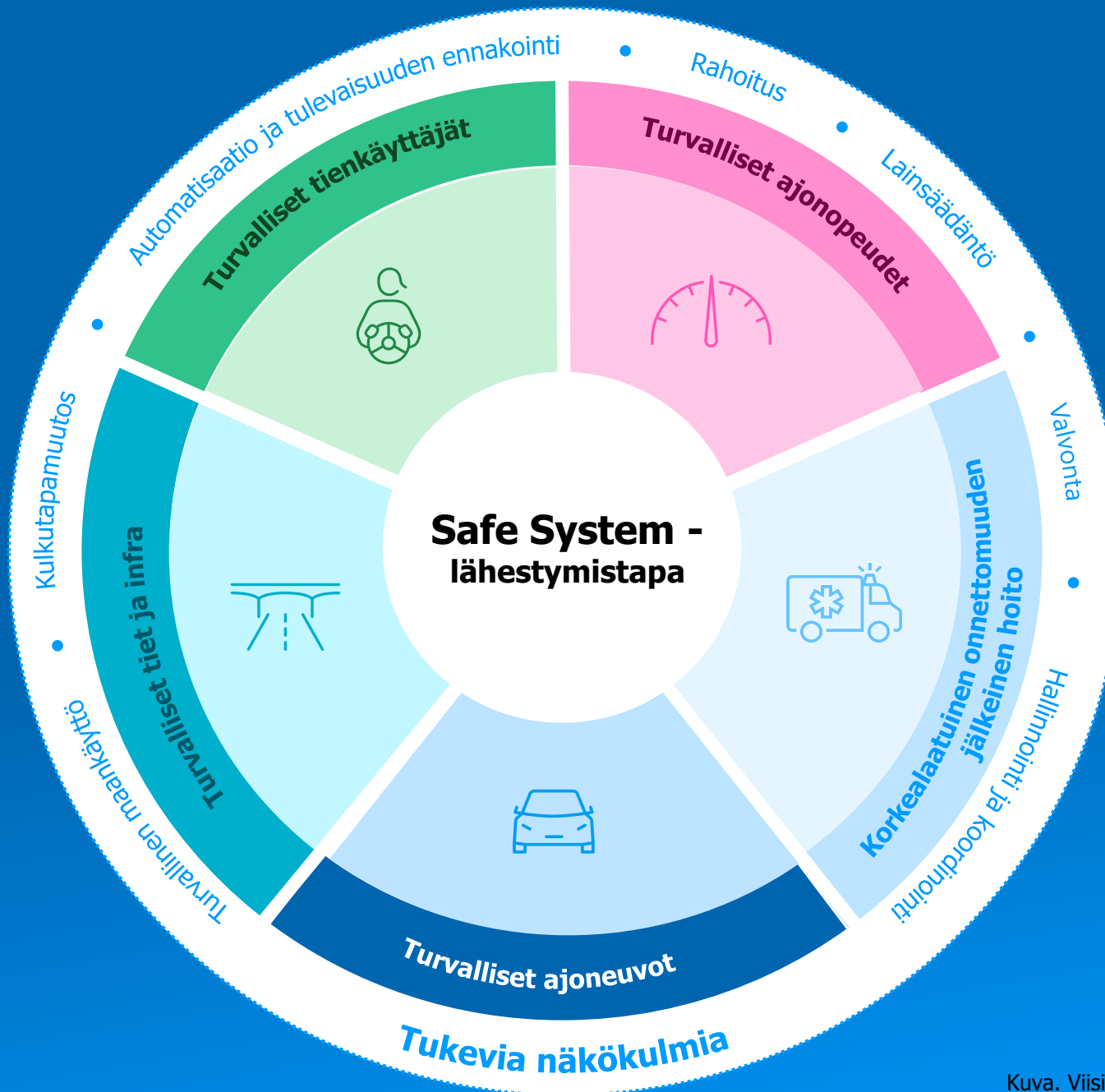
Mitä tarkoittaa käytännössä?

- Liikenneturvallisuutta parannetaan ennakoivasti ja järjestelmätasolla tunnistuen ja minimoiden riskejä.
 - Järjestelmätason riskien ja toimenpiteiden tunnistaminen, vaikutusarviointi, kustannustehokkuus, priorisointi
 - Tieturvallisuudirektiivin menettelyt tuottavat tietopohjaa ja toimenpidetarpeita
- Tärkeitä toimintamalleja Liikennejärjestelmätyö, MAL-yhteistyö, Vaikutusten arviointi, Väylänpidon ohjelmat, Suunnittelun ohjaus, Palvelutason ja tavoitetilan määrittely, Ohjeet ja toimintalinjat, Älyliikenteen ja automaation koordinointi, Rakentamisen suunnittelu ja toteutus ja Kunnossapito

A photograph of two young children with blonde hair standing on a crosswalk, looking at a red car. The child on the left is wearing a purple t-shirt with a white rabbit graphic and patterned pants. The child on the right is wearing a brown hoodie and green pants. They are standing next to a large tree trunk. In the background, there is a blue pedestrian crossing sign and a red car. The scene is outdoors with green trees and a clear sky.

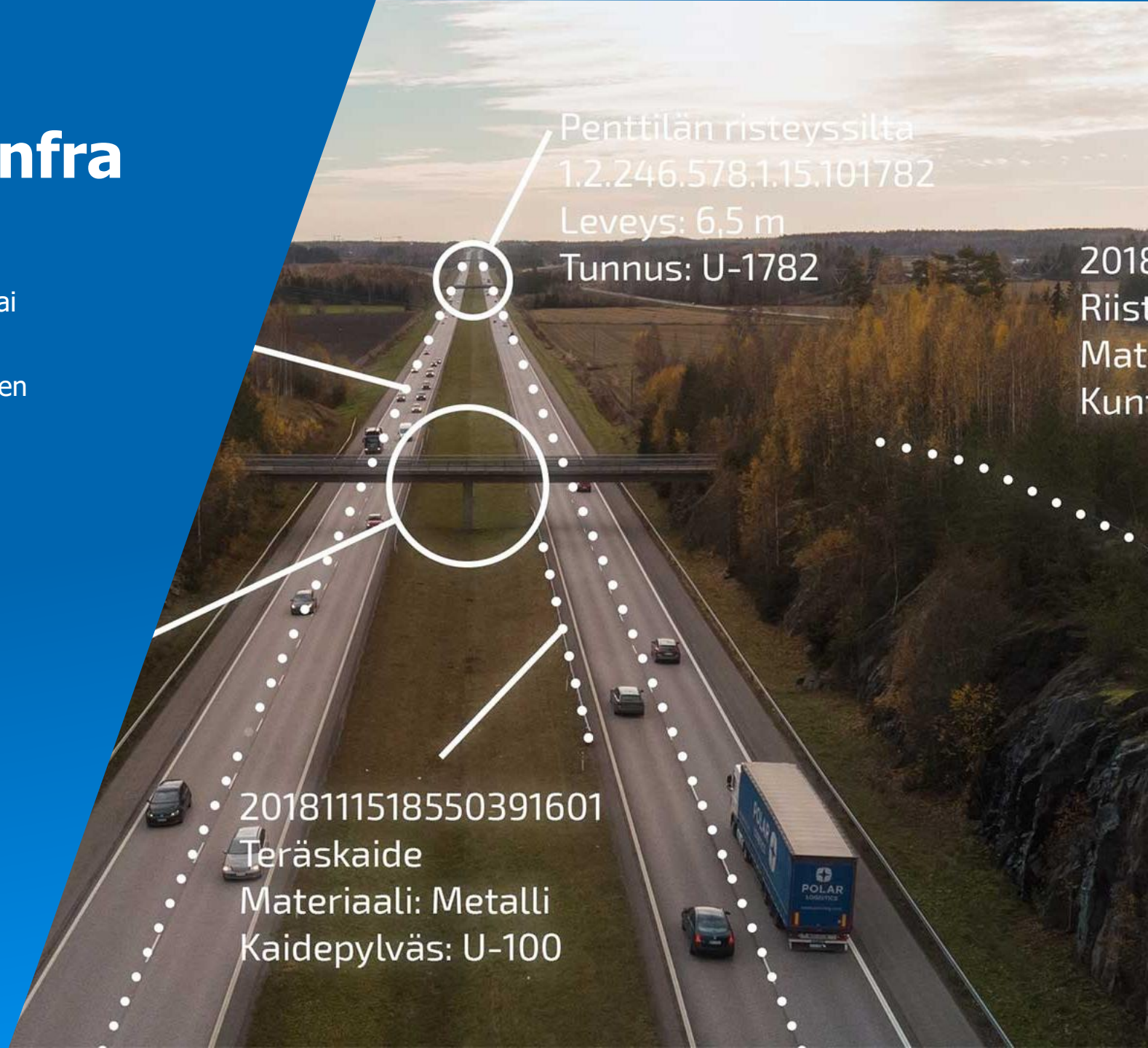
Mihin voimme vaikuttaa?

Kuva. Viisi Safe System -lähestymistavan peruspilaria ja toimintaa tukevat näkökulmat.

Turvalliset tiet ja infra

- Kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen tai lieventäminen
- Reunaympäristön turvallisuuden parantaminen
- Turvalliset tai myötäävät liittymäjärjestelyt
- Loiva ja anteeksiantava tiegeometria
- Tien kunnosta huolehtiminen
- Liikennemäärän kannalta riittävä talvi- ja kesähoito
- Jalankulun ja pyöräilyn turvalliset ja moottoriajoneuvoista erotetut järjestelyt
- Turvallisuuden varmistaminen muiden tienpitäjien tai liikennemuotojen verkkojen yhtymäkohdissa
- Liikenneturvallisuudesta huolehtiminen liikenteenhallinnan ja älyliikenteen keinoin

Penttilän risteyssilta
1.2.246.578.1.15.101782
Leveys: 6,5 m
Tunnus: U-1782

2018
Riist
Mat
Kun

2018111518550391601
Teräskaide
Materiaali: Metalli
Kaidepylväs: U-100

Turvalliset ajonopeudet

- Uskottavat ja tavoitteelliset nopeusrajoitukset
- Liikenteen rauhoittamisen keinot
- Liikenteen valvonta
- Riittävät rangaistukset ja seuraamukset ylinopeuksista
- Nopeuserojen hallinta

Turvalliset tienkäyttäjät

- Liikennesääntöjen noudattaminen ja toisten huomiointi
- Tarkkaavaisuus liikenteessä
- Turvalaitteiden käyttäminen
- Päihteettömänä liikkuminen
- Ajoterveydestä huolehtiminen
- Mielenterveydestä huolehtiminen
- Ammattiliikenteen turvallisuushakuisuus
- Kulutavan tai ajoneuvon viisaat valinnat
- Liikkumistarpeen vähentäminen
- Keliolosuhteiden huomiointi
- Ajo-oikeudesta huolehtiminen

Turvalliset ajoneuvot

- Ajoneuvokannan ikä
- Ajoneuvon kunto
- Ajoneuvon tyyppi
- Turvajärjestelmien saatavuus ja käyttö
- Raskaan kaluston kuormaus

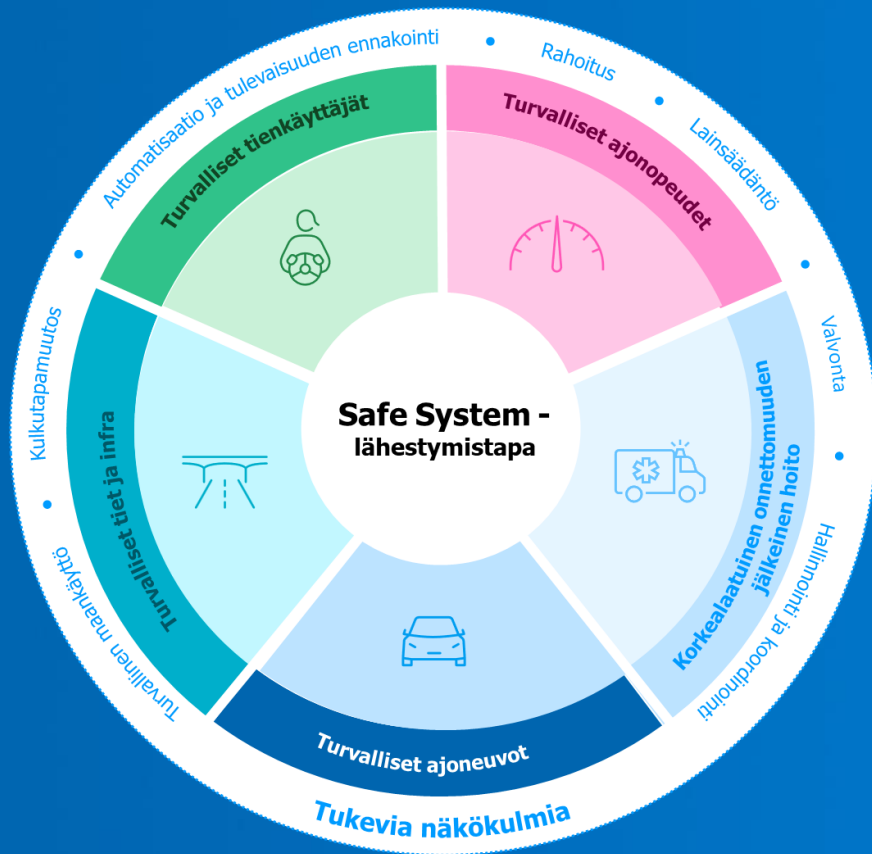
Korkealaatuinen onnettomuuden jälkeinen hoito

- Tiedonkulku ja yhteistyö viranomaisten välillä
- Liikennetiedotus poikkeustilanteista
- Liikenteen ohjaus ja kiertoreitit onnettomuuspaikan ohi
- eCall ja muut automaattiset hätäpuhelujärjestelmät
- Ensihoidon laadun ja johtamisen kehittäminen
- Ennakoiva varautumissuunnittelu ja harjoittelu viranomaisten kesken
- Pelastuslaitos- ja sairaanhoitoverkoston riittävän tiheä sijoittelu ja niiden resursseista huolehtiminen

Vaikuttavimmat peruspilarit Väyläviraston näkökulmasta

	Turvalliset tiet ja infra	Turvalliset ajonopeudet	Turvalliset tienkäyttäjät	Turvalliset ajoneuvot	Onnettomuuden jälkeinen hoito
Väyläviraston vaikutusmahdollisuus 0=pieni 2=suuri	1,6	1,4	0,2	0	0,7
Edistämisen aikaskaala 0=hyvin hidas 2=nopea	0,9	1,4	1,2	0,3	1,1
Vaikutus vakavien loukkaantumisten tai kuolemien määrään 0=pieni 2=suuri	1	1,4	1,4	1,3	0,6
Hyväksyttävyyys 0=vaikea hyväksyä 2=helppo hyväksyä	1,6	0,8	1,8	1,7	2,0
Vaaditut resurssit 0=hyvin suuret 2=melko pienet	0,9	1,6	1,1	1,7	1,0
Vaadittu osaaminen 0=vaativa 2=nykyosaaminen riittää	1,8	1,8	1,8	2,0	1,9
Yhteistyötarpeet 0=päävastuu muilla 2=Väyläviraston vastuu	1,4	1,2	0	0	0,6
Tietopohjatarpeet 0=ei riittävää pohjaa 2=nykytieto riittää	1,6	1,8	1,7	2	1,7

Väylävirasto
Trafikledsverket

Kiitos!

Lisätietoja:

Maija Rekola
Asiantuntija,
Liikennejärjestelmä

Väylävirasto
maija.rekola@vayla.fi
www.vayla.fi

